

Světový den obezity: Více než polovina Čechů považuje obezitu za nemoc. Přesto lidé s návštěvou lékaře váhají

4.3.2026 - | Asociace inovativního farmaceutického průmyslu

Více než miliarda lidí na světě žije s obezitou a jejich počet dlouhodobě roste. Česká republika se tomuto trendu nevyhýbá. Prevalence stoupá napříč věkovými skupinami, stále častěji i u dětí a dospívajících. Obezita přitom významně zvyšuje riziko diabetu 2. typu, kardiovaskulárních onemocnění i některých nádorových diagnóz.

*„Situace s obezitou v české společnosti je skutečně vážná a vede k celé řadě negativních důsledků, od nárůstu chronických onemocnění a některých typů rakoviny až po další závažné zdravotní komplikace. Problém se stále výrazněji týká také dětské populace. Obezita představuje riziko rozvoje onemocnění již v mladém věku a výrazně zvyšuje pravděpodobnost zdravotních komplikací v dospělosti,“ uvedl ministr zdravotnictví **Mgr. et Mgr. Adam Vojtěch, MHA.** „Zároveň jde o významnou zátěž pro zdravotní systém i veřejné finance. Proto je podle mě klíčové zaměřit se nejen na dostupnou a účinnou léčbu, ale především na systematickou prevenci, to znamená podporu zdravého životního stylu, pohybových aktivit ve školách a omezení nadměrné konzumace slazených nápojů,“ dodal ministr.*

Závažnost situace ukazují například data European Health Interview Survey (EHIS). V roce 2019 mělo v České republice nadváhu 46,9 % mužů a 31,7 % žen, přičemž obezitou trpělo 21,2 % mužů a 17,5 % žen. Neméně vážná je situace u dětí. Podle studie Státního zdravotního ústavu z roku 2025 žije v Česku s obezitou 12 % dětí – v porovnání s rokem 1991 je to čtyřnásobek.

*„Obezita se v České republice stává jedním z nejvýznamnějších faktorů, které ovlivňují zdravotní stav populace. Vidíme nárůst napříč věkovými skupinami, včetně dětí a dospívajících, což je z hlediska budoucí zátěže zdravotního systému velmi varovné. Od letošního roku proto systematicky začínáme sbírat data o výskytu obezity v rámci preventivních prohlídek u praktických lékařů a rozběhli jsme také projekt na prevenci dětské obezity BUDĚ FIT 24. Díky tomu budeme schopni přesněji vyhodnotit její souvislost s dalšími chronickými onemocněními a lépe plánovat kapacity i preventivní programy,“ říká **PhDr. Karel Hejduk, vedoucí Národního screeningového centra (ÚZIS ČR).***

Veřejnost obezitu jako nemoc uznává

Reprezentativní průzkum agentury NMS[1] ukazuje, že většina Čechů si obezitu správně spojuje s diabetem, onemocněními srdce nebo vysokým cholesterolem. Pouze 34 % respondentů si však uvědomuje, že obezita zvyšuje také riziko některých nádorových onemocnění. Zásadní zjištění se týká samotného vnímání podstaty onemocnění. Více než polovina (51 %) obyvatel považuje obezitu za nemoc. Společnost tak z větší části přijímá odborný pohled, podle kterého jde o chronické onemocnění s komplexními příčinami.

*„Obezita je chronické onemocnění, na jehož vzniku se podílí genetické faktory, hormonální činnost, prostředí i socioekonomické faktory. Redukovat ji na otázku vůle je nepřesné a pro pacienty často demotivující. Každý pacient by měl vědět, že má právo na odbornou pomoc. Prvním krokem může být návštěva praktického lékaře, který zahájí základní vyšetření a případně doporučí další postup. Čím dříve se léčba zahájí, tím vyšší je šance předejít závažným komplikacím,“ uvádí **prof. Martin Haluzík, DrSc., předseda České obezitologické společnosti.** Zároveň však 27 % lidí neví, na*

koho se v případě obezity obrátit o pomoc. To poukazuje na prostor pro lepší přehlednost a srozumitelnost systému péče.

Systém péče neodráží realitu

Navzdory tomu, že většina veřejnosti obezitu jako nemoc uznává a medicína nabízí nové možnosti terapie, přístup pacientů k léčbě zůstává omezený.

„Oblast léčby obezity dnes patří mezi dynamicky se rozvíjející segmenty moderní medicíny. Výsledky klinických studií ukazují výrazný posun v účinnosti i bezpečnosti léčby. Vývoj také pokračuje směrem k novým lékovým formám, které budou mít pro pacienty jednodušší aplikaci. Naší ambicí je, aby se moderní léčba dostávala k českým pacientům bez zbytečných časových prodlev. V současnosti však narážíme na administrativní a úhradové bariéry, které přístup k inovacím zpomalují,“ říká Mgr.

David Kolář, výkonný ředitel Asociace inovativního farmaceutického průmyslu.

V České republice jsou již dostupné moderní přípravky, které však při indikaci obezity nejsou hrazeny z veřejného zdravotního pojištění. Úhrada je možná pouze v případě, že jsou předepsány na léčbu diabetu a při splnění stanovených podmínek. Obezita je tak sice odborně uznávána jako chronické onemocnění, z hlediska úhradové politiky k ní však systém stále nepřístupuje stejně jako k jiným diagnózám.

„Stigmatizace pacientů s obezitou je stále realitou. Systém by měl být nastaven tak, aby na obezitu pohlížel jako na chronické onemocnění, u něhož si každý pacient zaslouží profesionální péči. Bez odborné léčby se zdravotní rizika kumulují a zvyšuje se pravděpodobnost dalších komplikací,“ doplňuje prof. Martin Haluzík, DrSc.

Data a prevence jako základ systematického přístupu

Obezita se stává jedním z významných faktorů, které ovlivňují zdravotní stav populace. Systematický sběr dat umožní lépe vyhodnocovat její souvislost s dalšími chronickými onemocněními a plánovat kapacity i preventivní programy. Proto se od letošního roku obezita sleduje také v rámci preventivních prohlídek u lékaře. Součástí prohlídek je nově měření BMI a obvodu pasu.

„Zařazení měření BMI a obvodu pasu do preventivních prohlídek je důležitým krokem ke včasnému zachytu obezity. Cílem není jen statistika, ale především možnost nabídnout pacientům včasnou intervenci a zabránit rozvoji dalších komplikací, jako jsou kardiovaskulární onemocnění nebo diabetes. Systematická data nám umožní nastavit efektivnější preventivní i léčebné strategie,“ říká MUDr. Igor Karen, náměstek ministra zdravotnictví.

Podle průzkumu však tři čtvrtiny respondentů o této změně neví. Přesto 86 % dotázaných podporuje aktivní roli státu v prevenci obezity a 93 % souhlasí s tím, že prevence má začínat již u dětí.

„Ideální je k obezitě vůbec nepřispívat nezdravým životním stylem a nedostatkem pohybu. Pokud se už ale člověk s obezitou potýká, prvním krokem by měla být návštěva praktického lékaře, který zhodnotí zdravotní stav pacienta a doporučí další postup nebo specializovanou péči. Čím dříve se léčba zahájí, tím větší je šance předejít závažným zdravotním komplikacím,“ uzavírá Mgr. David Kolář.

Obezita je chronické onemocnění, které významně zvyšuje riziko dalších závažných diagnóz a představuje rostoucí zátěž pro zdravotní systém. Světový den obezity je příležitostí otevřeně mluvit o jejích zdravotních dopadech, dostupnosti moderní léčby i nutnosti systematické prevence.

[1] Průzkum provedla agentura NMS v rámci omnibusového šetření na reprezentativním vzorku 1

023 respondentů z české populace ve věku 18+. Sběr dat probíhal v únoru 2026, online v National Sample.

<https://aifp.cz/cs/svetovy-den-obezity-vice-nez-polovina-cechu-povazu>